

Til kontrollutvalget i Bindal kommune –

Gudrun Fossem, leder
Gunnhild Gutvik, nestleder
Terje Moe, medlem
Siv Olsen, medlem
Paul Arne Gaupen, medlem

Gjenpart går til:

Ordfører (jf. kommuneloven § 6-1)¹
Kommunerevisjonen (jf. kommuneloven § 24-3)¹
Kommunedirektør (til orientering – jf. kommuneloven § 13-1)¹

[Distribusjon pr. epost](#)

Saksbehandler:

Sekretariatsleder
Tobias Langseth

INNKALLING TIL MØTE I KONTROLLUTVALGET

I samråd med utvalgets leder innkalles herved til møte som følger;

Dato: **Mandag 18. september**

Tid: **kl. 12:00 – 15:00**

Sted: Rådhuset på Terråk

Til behandling:

Sak 09/2023 – Forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll fremover [bestilling]
Sak 10/2023 – Budsjett for kontrollarbeidet i kommunen
Sak 11/2023 – Uttalelse forenklet etterlevelseskontroll
Sak 12/2023 – Aktuelle orienteringer fra sekretariatet
Sak 13/2023 – Eventuelt

Forfall meldes pr. telefon 909 62 145 eller epost.

Sandnessjøen 24.08.2023

Tobias Langseth (sign.)
Sekretariatsleder

¹Utdrag fra kommuneloven:

§ 6-1. Ordførerens myndighet og oppgaver

Ordføreren har møte-, tale- og forslagsrett i alle kommunale eller fylkeskommunale folkevalgte organer unntatt kommune- og fylkesråd og organer under dem. I kontrollutvalget har ordføreren likevel bare møte- og talerett. Ordføreren har bare stemmerett i organer der han eller hun er valgt medlem. Ordføreren kan la et annet medlem av kommunestyret eller fylkestinget representere seg i de organene som han eller hun ikke er medlem av.

§ 13-1. Kommunedirektør. Myndighet og oppgaver

Kommunedirektøren har møte- og talerett i alle kommunale eller fylkeskommunale folkevalgte organer, med unntak av kontrollutvalget. Kommunedirektøren kan la en av sine underordnede utøve denne retten på sine vegne.

§ 24-3. Revisors møterett, opplysningsplikt mv.

Oppdragsansvarlig revisor eller hans eller hennes stedfortreder har møte- og talerett i kontrollutvalgets møter. Revisoren har rett til å få uttalelsene sine protokollert. Møteretten gjelder likevel ikke når en sak som angår en revisors tilsetningsforhold behandles.

Til kontrollutvalget i Bindal kommune

Sandnessjøen 24.08.2023

Saksbehandler:
Sekretariatsleder
Tobias Langseth

SAK 09/2023: FR OG EK FREMOVER [BESTILLING]

1: Innledning og bakgrunn

Kontrollutvalget foretok gjennom sak 08/2022 [møte 09.05.2022] bestilling av et at forvaltningsrevisjonsprosjekt knyttet til temaet «Kvalitet i skolen», jf. vedtaket:

«Kontrollutvalget bestiller et forvaltningsrevisjonsprosjekt knyttet til temaet «Kvalitet i skolen». Utvalget ber om at Revisjon Midt-Norge utarbeider forslag til prosjektplan på basis av de signaler som fremkom, som legges frem for kontrollutvalget i egen sak. Kontrollutvalget mener at det er en forutsetning at prosjektet gjennomføres i samarbeid mellom alle kommunene på Sør-Helgeland.»

Realiseringen av prosjektet har møtt visse utfordringer, som det er redegjort nærmere for tidligere.

2: Kontrollutvalgets oppgaver og rolle

Kontrollutvalgets oppgave er i første omgang å se til at det gjennomføres forvaltningsrevisjon av kommunens virksomhet, og av virksomheten i selskaper som kommunen har eierinteresser i. Jf. kommuneloven § 23-2 første ledd bokstav c. Se appendiks 1.

3: Sekretariatets vurderinger

Kontrollutvalget gjorde følgende vedtak i sak 16/2022 [møte 28.11.2022]:

«Kontrollutvalget er basert på drøftingen i møtet innstilt på å realisere prosjektet i løpet av 2024. Resterende timeressurs inneværende valgperiode benyttes primært til prosjektutvikling.»

På denne bakgrunn holdt oppvekst- og kultursjef Siv Anita Myhre et forberedt innlegg på utvalgets møte 13. mars, og kontrollutvalget fattet nytt vedtak slik:

«Kontrollutvalget takker for en interessant innlegg fra administrasjonen.

I en eller annen form peker spesialundervisning seg ut som et interessant tema for fremtidig forvaltningsrevisjon, gjerne i samarbeid med andre kommuner – hvis mulig.

Sekretariatet følger opp saken med basis i de signaler som fremkom i møtet.»

Spørsmålet ble behandlet på nytt i kontrollutvalgets møte 22. mai [sak 06/2023], og dette vedtaket ble fattet:

«Kontrollutvalget er innstilt på å realisere prosjektet, i hovedsak basert på fremlagte prosjektplan.

Saken tas opp til fornyet behandling på neste møte, på basis av de signaler og synspunkter som fremkom i møtet.»

Slik sekretariatet forstår diskusjonen så langt, er det aktuelt å foreta en bestilling før årsskiftet. Det vil være ressursmessig fordelaktig at de skoleprosjekt som blir realisert så langt som mulig har felles problemstillinger. I denne forbindelse vedlegges prosjektplaner fra Sømna og Vevelstad kommune. Se vedlegg 2 og 3.

4: Oppsummering og avslutning

Revisjon Midt-Norge vil kunne delta pr. MS Teams under behandlingen av saken.

Forslag til vedtak:

Kontrollutvalget bestiller et forvaltningsrevisjonsprosjekt knyttet til oppvekstsektoren med basis i de innspill og synspunkter som fremkom i møtet.

RMN utarbeider prosjektplan, som behandles som egen sak i kontrollutvalgets neste møte.

Vedlegg –

- 1: Prosjektskisse fra møte 22.05.2023 [sak 06/2023]
- 2: Prosjektplan Sømna kommune [forventes behandlet av kontrollutvalget 20.09.2023]
- 3: Prosjektplan Vevelstad kommune [behandlet av kontrollutvalget 01.12.2022]

Appendiks 1 – Utdrag fra kommuneloven

§ 23-2. Kontrollutvalgets ansvar og myndighet

Kontrollutvalget skal påse at

- a) kommunens eller fylkeskommunens regnskaper blir revidert på en betryggende måte
- b) det føres kontroll med at den økonomiske forvaltningen foregår i samsvar med gjeldende bestemmelser og vedtak
- c) det utføres forvaltningsrevisjon av kommunens eller fylkeskommunens virksomhet, og av selskaper kommunen eller fylkeskommunen har eierinteresser i
- d) det føres kontroll med forvaltningen av kommunens eller fylkeskommunens eierinteresser i selskaper mv. (eierskapskontroll)
- e) vedtak som kommunestyret eller fylkestinget treffer ved behandlingen av revisjonsrapporter, blir fulgt opp.

Kontrollutvalgets leder har møte- og talerett i kommunestyret eller fylkestinget når utvalgets saker skal behandles. Utvalgets leder kan la ett av de andre medlemmene i utvalget utøve denne retten på sine vegne.

Kontrollutvalget kan kreve at kommunen eller fylkeskommunen legger fram enhver opplysning, redegjørelse eller dokument som utvalget finner nødvendig for å utføre sine oppgaver. Kontrollutvalget kan også foreta undersøkelser som det mener er nødvendige. Taushetsplikt er ikke til hinder for å gjennomføre kontrolltiltak etter dette leddet.

Kontrollutvalget har rett til å være til stede i lukkede møter i folkevalgte organer i kommunen eller fylkeskommunen. Kommunestyret og fylkestinget kan selv bestemme at denne retten ikke gjelder lukkede møter i kommunestyret og kommunerådet eller fylkestinget og fylkesrådet.

Departementet kan gi forskrift om kontrollutvalgets oppgaver og saksbehandling.

§ 23-3. Forvaltningsrevisjon

Forvaltningsrevisjon innebærer å gjennomføre systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, regeletterlevelse, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets eller fylkestingets vedtak.

Kontrollutvalget skal minst én gang i valgperioden, og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret eller fylkestinget er konstituert, utarbeide en plan som viser på hvilke områder det skal gjennomføres forvaltningsrevisjoner. Planen skal baseres på en risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunens eller fylkeskommunens virksomhet og virksomheten i kommunens eller fylkeskommunens selskaper. Hensikten med risiko- og vesentlighetsvurderingen er å finne ut hvor det er størst behov for forvaltningsrevisjon.

Planen skal vedtas av kommunestyret og fylkestinget selv. Kommunestyret og fylkestinget kan delegere til kontrollutvalget å gjøre endringer i planen.

Oppvekst

Tidlig innsats og spesialundervisning

Prosjektplan - forvaltningsrevisjon

Sør-Helgeland

2023

1 FAKTA OM OPPDRAGET

FORMÅL

Formålet med bestillingen er etter revisors oppfatning å kontrollere hvorvidt barn og elever med læringsutfordringer får den hjelpen de har krav på.

PROBLEMSTILLINGER

- **Arbeider oppvekstsektoren tilfredsstillende med tidlig innsats og spesialundervisning?**
 1. Arbeider barnehager og skoler systematisk for å avdekke barn og unges læringsutfordringer?
 2. Iverksetter barnehager og skoler tiltak for å motvirke skjevutvikling hos barn og unge med identifiserte læringsutfordringer?
 3. Innfrir saksbehandlingen for spesialpedagogisk hjelp/spesialundervisning forvaltningsloven, barnehageloven og opplæringsloven.

OPPDRAGSANSVAR, TIDS- OG RESSURSBRUK

Oppdragsansvar: Fordeles høst 2023. (En orientering om hvem som blir oppdragsansvarlig og vedkommende sin egenerklæring, kan sendes utvalgene så raskt dette kommer på plass).

Timeforbruk: Anslått timeforbruk for prosjektet er 250 timer.

Oppstart og datainnsamling: Høst 2023

Rapport til sekretær: Første halvdel 2024.

2 MANDAT

I dette kapittelet redegjøres det for bestillingen.

2.1 Bestilling

Kontrollutvalgene i Bindal, Sømna og Vega har i mai 2022 fattet vedtak om å bestille et forvaltningsrevisjonsprosjekt innen oppvekst basert på felles problemstillinger. Kontrollutvalget i Brønnøy kommunen har fattet vedtak om å vurdere tilslutning til et slikt prosjekt. Sekretær i Se-Kon har med bakgrunn i dette bedt revisor utarbeide et forslag til prosjektplan som fremlegges i utvalgenes møter i mai 2023.

2.2 Om tidlig innsats og spesialundervisning

Et vanlig anslag er at 15 - 25 prosent av barn og unge trenger særskilt tilrettelegging. Noen trenger særskilt tilrettelegging i en kort periode, andre trenger det varig eller over lengre tid. Det betyr at behov for tilrettelegging ikke er unntak, men noe som er helt vanlig¹. Bestemmelser i opplæringsloven som er sentrale i spørsmålet om særskilt tilrettelegging er blant annet § 1-3 om tilpasset undervisning, § 1-4 tidlig innsats på 1- til 4. trinn, § 5-1 om spesialundervisning og § 5-6 om pedagogisk-psykologisk tjeneste. I barnehageloven vil § 2, 6 ledd om barnehagens helsefremmende og forebyggende funksjon, § 31 om spesialpedagogisk hjelp og § 33 om PP-tjenesten, være sentrale bestemmelser.

Andelen elever i grunnskolen med behovet for spesialundervisning har siden 2015 og frem til i dag holdt seg stabilt på litt under 8 prosent². Andelen med spesialundervisning øker også utover i grunnskolen fra 3,5 prosent på 1. trinn til 10,4 prosent på 10. trinn³. Dette viser også viktigheten av å jobbe godt med tidlig innsats. Det er de nordligste fylkene som har vist seg å ha størst andel elever med behov for spesialundervisning, henholdsvis Finnmark med 10 prosent, Troms med 9,8 prosent og Nordland med 9,6 prosent. Blant de ti største kommunene varierer andelen elever som har et vedtak på over 271 timer fra 28 til 71 prosent. Ved små skoler med færre enn 100 elever, har 65 prosent av de som har spesialundervisning vedtak på mer enn 271 timer. Ulikhetene er en indikasjon på at spesialundervisningen forstås og

¹ Stortingsmeldingen - «Tett på tidlig innsats og inkluderende fellesskap i barnehage, skole og SFO», hentet fra: <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-6-20192020/id2677025/?ch=5>

² Utdanningsdirektoratet sin hjemmeside, hentet fra: <https://www.udir.no/tall-og-forskning/finn-forskning/tema/utdanningsspeilet-2019/spesialpedagogisk-hjelp-og-spesialundervisning/>

³ Utdanningsdirektoratet sin hjemmeside, hentet fra: <https://www.udir.no/tall-og-forskning/statistikk/analyser/fakta-om-spesialpedagogisk-hjelp-og-spesialundervisning/>

brukes ulikt fra kommune til kommune⁴. Spesialpedagogisk hjelp og spesialundervisning er ment å fungere som et sikkerhetsnett for barn og elever som ikke får tilfredsstillende utbytte av det ordinære tilbudet⁵.

Tidlig innsats er viktig for å forebygge, avdekke og gripe inn overfor læringsutfordringer. Dette ble eksempelvis påpekt ved siste behandling av opplæringsloven (2018), hvor skolenes plikter til å sørge for at alle elever har et trygt og godt skolemiljø ble understreket. Kontinuitet i arbeidet og rutiner for overgangen mellom barnehage og skole, og samarbeid med støtte- og hjelpetjenestene, er viktig for å oppnå en helhetlig satsing. I stortingsmelding nr. 19 (2015-2016) på side 80-81 fremgår det at regjeringen ønsker å styrke det tverrfaglige arbeidet med tidlig innsats, dette mellom blant annet barnevernet, helsestasjonen, barnehage og skole. Utdanningsdirektoratet stilte klare forventninger til samhandlingen mellom pedagogisk-psykologisk tjeneste (PP-tjenesten) og ungenes primære arena (barnehage/skole).

Fra august i 2018 fikk også skolene en ny lovfestet plikt til å samarbeide med barnehagene og SFO, om barnas overgang fra barnehage til skole. Daværende kunnskapsminister Sanner gav uttrykk for at bestemmelsen skulle gjøre det enklere for skolen å gi bedre oppfølging tidlig, når man fikk mer kjennskap og kunnskap om sine nye elever.

Opplæringsloven § 5-6 peker på to hovedoppgaver som ligger til PP-tjenesten. Det skal utarbeides sakkyndige vurderinger hvor loven påkrever det, og tjenesten skal hjelpe skolene i arbeidet med kompetanseutvikling og organisasjonsutvikling for å tilrettelegge opplæringen for elever med spesielle behov. Nordahl-rapporten peker på at opp mot 80 prosent av arbeidstiden til de ansatte i PP-tjenesten kan gå med til å utarbeide sakkyndige vurderinger, og at det ofte er lang saksbehandlingstid. Utvalget mener sakkyndighetsarbeidet dermed går på bekostning av tid de ansatte kunne ha brukt til å arbeide forebyggende i barnehager og skoler. Dette bildet støttes i flere rapporter. Regjeringen har derfor et ønske om å tydeliggjøre lovverket når det gjelder at PP-tjenesten skal arbeide forebyggende og med tidlig innsats før en vanske oppstår, i tillegg til å være sakkyndig instans der loven krever det⁶.

⁴ Utdanningsdirektoratet sin hjemmeside, hentet fra: <https://www.udir.no/tall-og-forskning/finn-forskning/tema/utdanningsspeilet-2019/spesialpedagogisk-hjelp-og-spesialundervisning/>

⁵ Stortingsmeldingen - «Tett på tidlig innsats og inkluderende fellesskap i barnehage, skole og SFO», hentet fra: <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-6-20192020/id2677025/?ch=5>

⁶ Stortingsmeldingen - «Tett på tidlig innsats og inkluderende fellesskap i barnehage, skole og SFO», hentet fra: <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-6-20192020/id2677025/?ch=5>

2.3 Interkommunalt samarbeid innen oppvekst i Sør-Helgeland

Samtlige av kommunene på Sør-Helgeland deltar i Regionalt skolefaglig ressurscenter (RSR) som er et skolefaglig senter som skal være en rådgiver og veileder for skoleeiere og deres skoleledere. Senteret er opprettet av kommunedirektørene på Sør-Helgeland i samarbeid med Statsforvalteren i Nordland. Organisatorisk er senteret lagt inn oppvekstsjefen i Brønnøy kommune og består av to skolefaglige rådgivere. Sentralt i arbeidet vil være veiledning i forbindelse med satsninger og oppfølging av disse i løpet av skoleåret. Rådgiverne kan også bistå skoleeiere i utformingen av analyser og rapporter. I tillegg kan senteret bistå i utformingen av saker til politisk behandling. RSR har utarbeidet en strategisk plan for sitt arbeid for perioden 2019-2023. I Brønnøy kontrollutvalg sitt bestillingsmøte den 10. mai 2022 gav oppvekstsjefen i Brønnøy en orientering om at måloppnåelse for denne strategien er vurdert på bakgrunn av evalueringer av tjenesten som den enkelte kommune har foretatt.

PP-tjenesten Sør-Helgeland er en interkommunal tjeneste som også omfatter samtlige kommuner i Sør-Helgeland. PP-tjenesten skal ha fokus på barn og unges muligheter for god utvikling i barnehage og skole. Dette kan være læringsmiljø, fravær, faglig utvikling, sosial utvikling, klasseledelse, mobbing etc. PP-tjenesten har særlig ansvar for å hjelpe barnehager og skoler med å legge til rette for barn/elever med spesielle behov, men har også et ansvar for å utarbeide sakkyndig vurdering der loven krever det. Det er utarbeidet egne samarbeidsrutiner med barnehagene og skolene i regionen.

3 PROSJEKTDESIGN

Dette kapittelet redegjør for revisors forslag til løsning av oppdraget.

3.1 Problemstillinger

Revisor har formulert følgende hovedproblemstilling for forvaltningsrevisjonen:

- **Arbeider oppvekstsektoren tilfredsstillende med tidlig innsats og spesialundervisning?**

For å belyse hovedproblemstillingen er det formulert tre delproblemstillinger:

1. *Arbeider barnehager og skoler systematisk for å avdekke barn og unges læringsutfordringer?*

I første delproblemstilling vil det være viktig for revisor å undersøke hvordan barnehager og skoler kartlegger alle barn og unge med henblikk på å avdekke utfordringer knyttet til utvikling og læring. Det er viktig at det kan framlegges en systematikk, slik at kommunen sikrer at alle barn og unge blir sett og vurdert av kompetent pedagogisk personale.

2. Iverksetter barnehager og skoler tiltak for å motvirke skjevutvikling hos barn og unge med identifiserte læringsutfordringer?

I andre delproblemstilling vil revisor undersøke hvordan barnehager og skoler handler i tilfeller der hvor det er avdekket utfordringer hos barn og unge. Har man rutiner/prosedyrer for hvordan ansatte skal følge opp, eksempelvis gjennom tilpasninger i pedagogisk tilbud (individuelt/gruppe), kontakt med foresatte, henvisning/melding til støttetjenester osv. Hvor raskt man iverksetter tiltak vil være en del av undersøkelsen.

3. Innfrir saksbehandlingen for spesialpedagogisk hjelp/spesialundervisning forvaltningsloven, barnehageloven og opplæringsloven.

I den tredje og siste delproblemstillingen vil revisor vurdere om saksbehandlingen for spesialpedagogisk hjelp/spesialundervisning er i tråd med utvalgte bestemmelser i regelverket. Som del av saksbehandlingen vil vi se nærmere på henvisninger, sakkyndigvurderinger, vedtak, plan for spesialpedagogisk hjelp/individuell opplæringsplan (IOP) og årsrapporter. Saksbehandlingstid vil være en del av undersøkelsen.

3.2 Avgrensning

Med bakgrunn i risiko- og vesentlighetsvurderinger som er gjennomført i kommunene og signaler fra bestillingsmøtene i utvalgene vil fokuset i prosjektet være på tjenestetilbudet innen barnehager, skoler og PP-tjenesten. Det vil si at forvaltningsrevisjonen ikke omhandler andre tjenester for barn- og unge, som også arbeider med forebygging, avdekking og oppfølging av barn med utfordringer, eksempelvis helsestasjon og barnevern. Revisor har også valgt å se bort fra barnehagenes, skolenes og PP-tjenestens generelle forebyggende arbeid, da dette ofte er godt innarbeidet i hverdagen, men hvor det eksisterer få konkrete krav for kommunens arbeid. Revisor vil ikke innhente data eller gjøre vurderinger knyttet til kulturskole eller voksenopplæring.

3.3 Kilder til kriterier

Følgende kilder er relevante ved utarbeidelsen av revisjonskriterier:

- Opplæringsloven (Kunnskapsdepartementet, 1998)
- Barnehageloven (Kunnskapsdepartementet, 2005)
- Utdanningsdirektoratet (Veiledere, rundskriv og tolkninger)
- Lokale rutiner, planer, vedtak mv.

3.4 Metoder for innsamling av data

Revisor vil gjennomføre intervju av ansatte med spesielt ansvar og oppgaver knyttet til barnehagenes og skolenes daglige drift og spesialpedagogiske tilbud. Slike ansatte vil kunne være ledere, ansatte med spesialpedagogisk ansvar og tillitsvalgte. Revisor ønsker videre å gjennomføre intervju med PP-tjenesten. Dette forutsetter at tjenesten stiller seg til rådighet for dette. Undersøkelsen vil ha til hensikt å avdekke ansattes oppfatninger av arbeidet med tidlig innsats, spesialpedagogikk/spesialundervisning og PP-tjenestens bidrag i dette arbeidet. Vi vil også gjennomgå relevant dokumentasjon som retningslinjer, rutiner, prosedyrer, samt dokumentasjon som ledd i revisjon av saksbehandlingen.

Revisjon

Hovedkontor: Brugata 2, Steinkjer

Tlf. 907 30 300 - www.revisjonmidtnorge.no

Oppvekst

Tidlig innsats og spesialundervisning

Prosjektplan - forvaltningsrevisjon

Sømna kommune

2023

FR 1270

1 FAKTA OM OPPDRAGET

FORMÅL

Formålet med bestillingen er etter revisors oppfatning å kontrollere hvorvidt barn og elever med læringsutfordringer får den hjelpen de har krav på.

PROBLEMSTILLINGER

- **Arbeider oppvekstsektoren tilfredsstillende med tidlig innsats og spesialundervisning?**
 1. Arbeider barnehager og skoler systematisk for å avdekke barn og unges læringsutfordringer?
 2. Iverksetter barnehager og skoler tiltak for å motvirke skjevutvikling hos barn og unge med identifiserte læringsutfordringer?
 3. Innfrir saksbehandlingen for spesialpedagogisk hjelp/spesialundervisning forvaltningsloven, barnehageloven og opplæringsloven.

OPPDRAGSANSVAR, TIDS- OG RESSURSBRUK

Oppdragsansvar/prosjektmedarbeider: Johannes O. Nestvold – Oppdragsansvarlig revisor. Cathrine Berg Mortensen - prosjektmedarbeider

Timeforbruk: Anslått timeforbruk for prosjektet er 250 timer.

Oppstart og datainnsamling: Høst 2023

Rapport til sekretær: Første halvdel 2024.

2 MANDAT

I dette kapittelet redegjøres det for bestillingen.

2.1 Bestilling

Kontrollutvalgene i Sømna, Bindal og Vega har i mai 2022 fattet vedtak om å bestille et forvaltningsrevisjonsprosjekt innen oppvekst basert på felles problemstillinger. Kontrollutvalget i Brønnøy kommunen har fattet vedtak om å vurdere tilslutning til et slikt prosjekt. Sekretær i Se-Kon har med bakgrunn i dette bedt revisor utarbeide et forslag til prosjektplan som fremlegges i utvalgenes møter i mai 2023.

2.2 Om tidlig innsats og spesialundervisning

Et vanlig anslag er at 15 - 25 prosent av barn og unge trenger særskilt tilrettelegging. Noen trenger særskilt tilrettelegging i en kort periode, andre trenger det varig eller over lengre tid. Det betyr at behov for tilrettelegging ikke er unntak, men noe som er helt vanlig¹. Bestemmelser i opplæringsloven som er sentrale i spørsmålet om særskilt tilrettelegging er blant annet § 1-3 om tilpasset undervisning, § 1-4 tidlig innsats på 1- til 4. trinn, § 5-1 om spesialundervisning og § 5-6 om pedagogisk-psykologisk tjeneste. I barnehageloven vil § 2, 6 ledd om barnehagens helsefremmende og forebyggende funksjon, § 31 om spesialpedagogisk hjelp og § 33 om PP-tjenesten, være sentrale bestemmelser.

Andelen elever i grunnskolen med behovet for spesialundervisning har siden 2015 og frem til i dag holdt seg stabilt på litt under 8 prosent². Andelen med spesialundervisning øker også utover i grunnskolen fra 3,5 prosent på 1. trinn til 10,4 prosent på 10. trinn³. Dette viser også viktigheten av å jobbe godt med tidlig innsats. Det er de nordligste fylkene som har vist seg å ha størst andel elever med behov for spesialundervisning, henholdsvis Finnmark med 10 prosent, Troms med 9,8 prosent og Nordland med 9,6 prosent. Blant de ti største kommunene varierer andelen elever som har et vedtak på over 271 timer fra 28 til 71 prosent. Ved små skoler med færre enn 100 elever, har 65 prosent av de som har spesialundervisning vedtak på mer enn 271 timer. Ulikhetene er en indikasjon på at spesialundervisningen forstås og

¹ Stortingsmeldingen - «Tett på tidlig innsats og inkluderende fellesskap i barnehage, skole og SFO», hentet fra: <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-6-20192020/id2677025/?ch=5>

² Utdanningsdirektoratet sin hjemmeside, hentet fra: <https://www.udir.no/tall-og-forskning/finn-forskning/tema/utdanningsspeilet-2019/spesialpedagogisk-hjelp-og-spesialundervisning/>

³ Utdanningsdirektoratet sin hjemmeside, hentet fra: <https://www.udir.no/tall-og-forskning/statistikk/analyser/fakta-om-spesialpedagogisk-hjelp-og-spesialundervisning/>

brukes ulikt fra kommune til kommune⁴. Spesialpedagogisk hjelp og spesialundervisning er ment å fungere som et sikkerhetsnett for barn og elever som ikke får tilfredsstillende utbytte av det ordinære tilbudet⁵.

Tidlig innsats er viktig for å forebygge, avdekke og gripe inn overfor læringsutfordringer. Dette ble eksempelvis påpekt ved siste behandling av opplæringsloven (2018), hvor skolenes plikter til å sørge for at alle elever har et trygt og godt skolemiljø ble understreket. Kontinuitet i arbeidet og rutiner for overgangen mellom barnehage og skole, og samarbeid med støtte- og hjelpetjenestene, er viktig for å oppnå en helhetlig satsing. I stortingsmelding nr. 19 (2015-2016) på side 80-81 fremgår det at regjeringen ønsker å styrke det tverrfaglige arbeidet med tidlig innsats, dette mellom blant annet barnevernet, helsestasjonen, barnehage og skole. Utdanningsdirektoratet stilte klare forventninger til samhandlingen mellom pedagogisk-psykologisk tjeneste (PP-tjenesten) og ungenes primære arena (barnehage/skole).

Fra august i 2018 fikk også skolene en ny lovfestet plikt til å samarbeide med barnehagene og SFO, om barnas overgang fra barnehage til skole. Daværende kunnskapsminister Sanner gav uttrykk for at bestemmelsen skulle gjøre det enklere for skolen å gi bedre oppfølging tidlig, når man fikk mer kjennskap og kunnskap om sine nye elever.

Opplæringsloven § 5-6 peker på to hovedoppgaver som ligger til PP-tjenesten. Det skal utarbeides sakkyndige vurderinger hvor loven påkrevder det, og tjenesten skal hjelpe skolene i arbeidet med kompetanseutvikling og organisasjonsutvikling for å tilrettelegge opplæringen for elever med spesielle behov. Nordahl-rapporten peker på at opp mot 80 prosent av arbeidstiden til de ansatte i PP-tjenesten kan gå med til å utarbeide sakkyndige vurderinger, og at det ofte er lang saksbehandlingstid. Utvalget mener sakkyndighetsarbeidet dermed går på bekostning av tid de ansatte kunne ha brukt til å arbeide forebyggende i barnehager og skoler. Dette bildet støttes i flere rapporter. Regjeringen har derfor et ønske om å tydeliggjøre lovverket når det gjelder at PP-tjenesten skal arbeide forebyggende og med tidlig innsats før en vanske oppstår, i tillegg til å være sakkyndig instans der loven krever det⁶.

⁴ Utdanningsdirektoratet sin hjemmeside, hentet fra: <https://www.udir.no/tall-og-forskning/finn-forskning/tema/utdanningsspeilet-2019/spesialpedagogisk-hjelp-og-spesialundervisning/>

⁵ Stortingsmeldingen - «Tett på tidlig innsats og inkluderende fellesskap i barnehage, skole og SFO», hentet fra: <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-6-20192020/id2677025/?ch=5>

⁶ Stortingsmeldingen - «Tett på tidlig innsats og inkluderende fellesskap i barnehage, skole og SFO», hentet fra: <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-6-20192020/id2677025/?ch=5>

2.3 Interkommunalt samarbeid innen oppvekst i Sør-Helgeland

Samtlige av kommunene på Sør-Helgeland deltar i Regionalt skolefaglig ressurscenter (RSR) som er et skolefaglig senter som skal være en rådgiver og veileder for skoleeiere og deres skoleledere. Senteret er opprettet av kommunedirektørene på Sør-Helgeland i samarbeid med Statsforvalteren i Nordland. Organisatorisk er senteret lagt inn oppvekstsjefen i Brønnøy kommune og består av to skolefaglige rådgivere. Sentralt i arbeidet vil være veiledning i forbindelse med satsninger og oppfølging av disse i løpet av skoleåret. Rådgiverne kan også bistå skoleeiere i utformingen av analyser og rapporter. I tillegg kan senteret bistå i utformingen av saker til politisk behandling. RSR har utarbeidet en strategisk plan for sitt arbeid for perioden 2019-2023. I Brønnøy kontrollutvalg sitt bestillingsmøte den 10. mai 2022 gav oppvekstsjefen i Brønnøy en orientering om at måloppnåelse for denne strategien er vurdert på bakgrunn av evalueringer av tjenesten som den enkelte kommune har foretatt.

PP-tjenesten Sør-Helgeland er en interkommunal tjeneste som også omfatter samtlige kommuner i Sør-Helgeland. PP-tjenesten skal ha fokus på barn og unges muligheter for god utvikling i barnehage og skole. Dette kan være læringsmiljø, fravær, faglig utvikling, sosial utvikling, klasseledelse, mobbing etc. PP-tjenesten har særlig ansvar for å hjelpe barnehager og skoler med å legge til rette for barn/elever med spesielle behov, men har også et ansvar for å utarbeide sakkyndig vurdering der loven krever det. Det er utarbeidet egne samarbeidsrutiner med barnehagene og skolene i regionen.

3 PROSJEKTDESIGN

Dette kapitlet redegjør for revisors forslag til løsning av oppdraget.

3.1 Problemstillinger

Revisor har formulert følgende hovedproblemstilling for forvaltningsrevisjonen:

- **Arbeider oppvekstsektoren tilfredsstillende med tidlig innsats og spesialundervisning?**

For å belyse hovedproblemstillingen er det formulert tre delproblemstillinger:

1. *Arbeider barnehager og skoler systematisk for å avdekke barn og unges læringsutfordringer?*

I første delproblemstilling vil det være viktig for revisor å undersøke hvordan barnehager og skoler kartlegger alle barn og unge med henblikk på å avdekke utfordringer knyttet til utvikling og læring. Det er viktig at det kan framlegges en systematikk, slik at kommunen sikrer at alle barn og unge blir sett og vurdert av kompetent pedagogisk personale.

2. Iverksetter barnehager og skoler tiltak for å motvirke skjevutvikling hos barn og unge med identifiserte læringsutfordringer?

I andre delproblemstilling vil revisor undersøke hvordan barnehager og skoler handler i tilfeller der hvor det er avdekket utfordringer hos barn og unge. Har man rutiner/prosedyrer for hvordan ansatte skal følge opp, eksempelvis gjennom tilpasninger i pedagogisk tilbud (individuelt/gruppe), kontakt med foresatte, henvisning/melding til støttetjenester osv. Hvor raskt man iverksetter tiltak vil være en del av undersøkelsen.

3. Innfrir saksbehandlingen for spesialpedagogisk hjelp/spesialundervisning forvaltningsloven, barnehageloven og opplæringsloven.

I den tredje og siste delproblemstillingen vil revisor vurdere om saksbehandlingen for spesialpedagogisk hjelp/spesialundervisning er i tråd med utvalgte bestemmelser i regelverket. Som del av saksbehandlingen vil vi se nærmere på henvisninger, sakkyndigvurderinger, vedtak, plan for spesialpedagogisk hjelp/individuell opplæringsplan (IOP) og årsrapporter. Saksbehandlingstid vil være en del av undersøkelsen.

3.2 Avgrensning

Med bakgrunn i risiko- og vesentlighetsvurderinger som er gjennomført i kommunene og signaler fra bestillingsmøtene i utvalgene vil fokuset i prosjektet være på tjenestetilbudet innen barnehager, skoler og PP-tjenesten. Det vil si at forvaltningsrevisjonen ikke omhandler andre tjenester for barn- og unge, som også arbeider med forebygging, avdekking og oppfølging av barn med utfordringer, eksempelvis helsestasjon og barnevern. Revisor har også valgt å se bort fra barnehagenes, skolenes og PP-tjenestens generelle forebyggende arbeid, da dette ofte er godt innarbeidet i hverdagen, men hvor det eksisterer få konkrete krav for kommunens arbeid. Revisor vil ikke innhente data eller gjøre vurderinger knyttet til kulturskole eller voksenopplæring.

3.3 Kilder til kriterier

Følgende kilder er relevante ved utarbeidelsen av revisjonskriterier:

- Opplæringsloven (Kunnskapsdepartementet, 1998)
- Barnehageloven (Kunnskapsdepartementet, 2005)
- Utdanningsdirektoratet (Veiledere, rundskriv og tolkninger)
- Lokale rutiner, planer, vedtak mv.

3.4 Metoder for innsamling av data

Revisor vil gjennomføre intervju av ansatte med spesielt ansvar og oppgaver knyttet til barnehagenes og skolenes daglige drift og spesialpedagogiske tilbud. Slike ansatte vil kunne være ledere, ansatte med spesialpedagogisk ansvar og tillitsvalgte. Revisor ønsker videre å gjennomføre intervju med PP-tjenesten. Dette forutsetter at tjenesten stiller seg til rådighet for dette. Undersøkelsen vil ha til hensikt å avdekke ansattes oppfatninger av arbeidet med tidlig innsats, spesialpedagogikk/spesialundervisning og PP-tjenestens bidrag i dette arbeidet. Vi vil også gjennomgå relevant dokumentasjon som retningslinjer, rutiner, prosedyrer, samt dokumentasjon som ledd i revisjon av saksbehandlingen.

Revisjon

Hovedkontor: Brugata 2, Steinkjer

Tlf. 907 30 300 - www.revisjonmidtnorge.no

1 SAMMENDRAG AV PROSJEKTPLAN

Problemstilling	<ol style="list-style-type: none">1. Yter Vevelstad kommune tidlig innsats til barn og unge?2. Har Vevelstad kommune et hensiktsmessig og forutsigbart samarbeid mellom barnehage, skole, PPT og helsestasjon- og skolehelsetjeneste?
Kilder til kriterier	<ul style="list-style-type: none">▪ Barnehageloven▪ Opplæringsloven▪ Helse- og omsorgstjenesteloven▪ Stortingsmeldinger▪ Veiledningsmaterieell fra Utdanningsdirektoratet▪ Kommunenes egne retningslinjer/rutiner på området▪ Annen faglitteratur på området
Metode	Intervju og dokumentgjennomgang
Tidsplan	250 antall timer Levering til sekretær innen utgangen av september 2023.
Prosjektteam	Oppdragsansvarlig revisor: Hanne Marit Ulseth Bjerkan hanne.bjerkan@revisjonmidtnorge.no Prosjektmedarbeider: Johannes Nestvold johannes.nestvold@revisjonmidtnorge.no Styringsgruppe: Tor Arne Stubbe
Uavhengighetserklæring	Ingen av de involverte revisorer vil få habilitetsproblemer ved gjennomføringen av prosjektet. Oppdragsansvarlig forvaltningsrevisors uavhengighetserklæring er vedlagt prosjektplanen.
Kontaktperson Vevelstad kommune	Kommunedirektør Renate Mathisen eller den som kommunedirektøren delegerer oppgaven til

2 MANDAT

I dette kapittelet vil bestillingen bli utdypet og bakgrunnsinformasjon for prosjektet gjennomgått.

2.1 Bestilling

Kontrollutvalget i Vevelstad kommune bestilte den 19. mai 2022, sak 08/2022, en forvaltningsrevisjon knyttet til temaet «Kvalitet i skolen». Bestillingen foretas med bakgrunn i Vevelstad kommunes «Plan for forvaltningsrevisjon 2020-2024».

Revisor har bistått kontrollutvalgets sekretær ved å fremlegge et bestillingsnotat i kontrollutvalget i Vevelstad. Bestillingsnotatet har tatt utgangspunkt i utfordringer påpekt i helhetlig risiko- og vesentlighetsvurdering for kommune, som igjen dannet grunnlaget for kommunens «Plan for forvaltningsrevisjon 2020-2024».

Revisor har forsøkt å fange opp innspillene som har kommet frem i møtet og tatt hensyn til disse i utarbeidelsen av foreliggende prosjektplan.

2.2 Bakgrunnsinformasjon

2.2.1 Lovbestemmelser

Bestemmelser i opplæringsloven som er sentrale i spørsmålet om særskilt tilrettelegging for barn og unge er blant annet § 1-3 om tilpasset undervisning, § 1-4 tidlig innsats på 1- til 4. trinn, § 5-1 om spesialundervisning og § 5-6 om pedagogisk-psykologisk tjeneste. I barnehageloven vil § 2, 6 ledd om barnehagens helsefremmende og forebyggende funksjon, § 31 om spesialpedagogisk hjelp og § 33 om pedagogisk- psykologisk tjeneste, være sentrale bestemmelser.

Fra august i 2018 fikk også barnehagene og skolene en ny lovfestet plikt (opplæringsloven § 13-5 og barnehageloven § 2a) til å samarbeide med barnehagene og SFO, om barnas overgang fra barnehage til skole.

For at kommunen skal oppfylle sitt ansvar etter helse- og omsorgstjenesteloven, skal kommunen tilby helsefremmende og forbyggende tjenester som helsetjeneste i skoler og helsestasjonstjeneste (helse- og omsorgstjenesteloven § 3-2). Kommunene skal blant annet ha en helsesykepleier ansatt. Videre har kommunen plikt til å legge til rette for samhandling mellom ulike deltjenester innad i kommunen og med andre tjenesteytere der dette er nødvendig for å tilby tjenester omfattet av loven (helse- og omsorgstjenesteloven § 3-4).

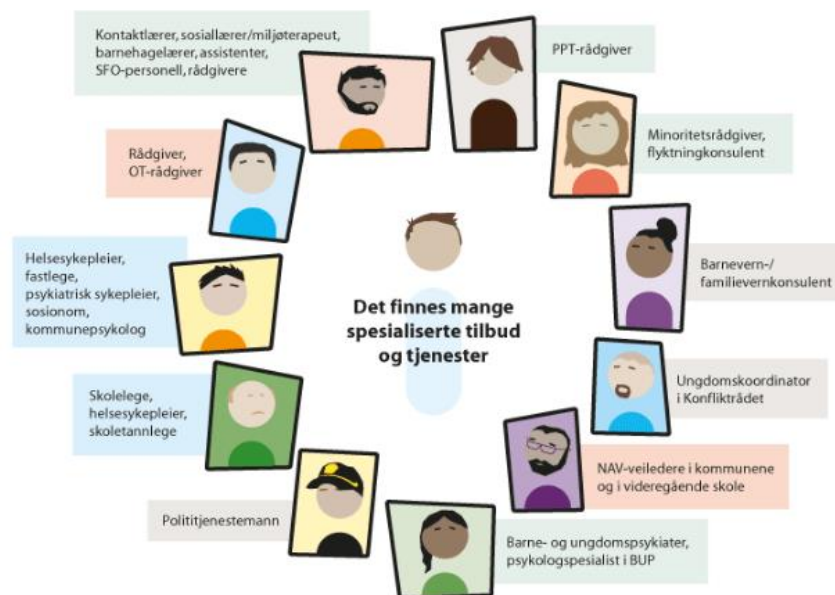
2.2.2 Tidlig innsats og tverrfaglig samarbeid

Tidlig innsats handler om å gi hjelp så tidlig som mulig i et menneskes liv, enten vanskene oppstår i førskolealder eller senere i livet¹. I tidlig innsats ligger det også en målsetting om et godt pedagogisk tilbud fra tidlig småbarnsalder, at barnehager og skoler arbeider for å forebygge utfordringer, og at tiltak settes inn umiddelbart når utfordringer avdekkes. Tiltak kan være å tilrettelegge innenfor det ordinære tilbudet og/eller ved å sette inn særskilte tiltak.

Tilpasset opplæring gjelder for alle elever og betyr at opplæringen skal tilrettelegges med varierte vurderingsformer, læringsressurser, læringsarenaer og læringsaktiviteter slik at alle elever får best mulig utbytte av opplæringen².

I melding til Stortinget³ skriver regjeringen at de vil at alle barn og unge skal bli sett og få den hjelpen de trenger når de trenger den, noe som innebærer at kompetansen bør være så nær barna som mulig. Regjeringen ønsker å bygge et lag rundt barn som blant annet inkluderer lærere, spesialpedagogiske ressurser, pedagogisk-psykologisk tjeneste (PPT) og helsestasjons- og skolehelsetjenesten.

Figur 1. Behov barn og familier kan ha for å kontakte ulike tjenester og personer

Kilde: Melding til Stortinget 6 (2019-2020)

¹ Statsped sin hjemmeside, hentet fra: <https://www.statped.no/temaer/tidlig-innsats/>

² Utdanningsdirektoratet sin hjemmeside, hentet fra: <https://www.udir.no/laring-og-trivsel/tilpasset-opplaring/>

³ Stortingsmeldingen – «Tett på – tidlig innsats og inkluderende fellesskap i barnehage, skole og SFO», hentet fra: [Meld. St. 6 \(2019–2020\) - regjeringen.no](https://www.regjeringen.no/Meld_St_6_2019-2020)

Regjeringen understreker i Stortingsmeldingen at det er i kommunene det viktigste arbeidet skjer, og godt tverrfaglig samarbeid handler om ulike fagmiljøer som arbeider sammen og ser tilbudene til barn og unge i sammenheng. Regjeringen har fremhevet følgende mål for tverrfaglig samarbeid:

- Barn og unge som trenger hjelp, blir oppdaget tidlig og får hjelp uavhengig av om utfordringene gjelder lærevansker, psykisk eller fysisk helse, familiesituasjon eller annet.
- Barn og unge og deres familier/foresatte får den helhetlige oppfølgingen de trenger av ulike tjenester.
- Tverrfaglig samarbeid skal bidra til at alle barn opplever et godt og inkluderende oppvekst-, leke- og læringsmiljø.
- Tverrfaglig samarbeid skal bidra til at flere gjennomfører videregående opplæring.

3 PROSJEKTDESIGN

I dette kapittelet vil revisor gå nærmere inn på problemstillingene i prosjektet og avgrense. Kilder til revisjonskriter vil også bli gjennomgått og metode for innsamling av data beskrives.

3.1 Problemstillinger

Problemstillingene som skal besvares i prosjektet er følgende:

1. Yter Vevelstad kommune tidlig innsats til barn og unge?
2. Har Vevelstad kommune et hensiktsmessig og forutsigbart samarbeid mellom barnehage, skole, PPT og helsestasjon- og skolehelsetjeneste?

I problemstilling 1 vil revisor se på om barnehager og skoler jobber systematisk for å avdekke og sette inn tiltak ovenfor læringsutfordringer og for å motvirke skjevutvikling hos barn og unge. Overgangen fra barnehage til skole vil også være sentralt i arbeidet med tidlig innsats.

I problemstilling 2 vil revisor se på samarbeidet mellom barnehage, skole, PPT og helsestasjon- og skolehelsetjeneste. Revisor vil blant annet se på om tjenestene er tilgjengelige for barnehage og skole når det gjelder tidlig innsats.

3.2 Avgrensing

Forvaltningsrevisjonen avgrenser seg til arbeidet med tidlig innsats i barnehage og skole. Videre avgrenser revisor seg til å se på om barnehage og grunnskole er et samarbeid med PPT og helsestasjon- og skolehelsetjenesten. Det betyr at andre støttetjenester ikke inkluderes i denne revisjonen. Revisjonen vil se på kommunens systematiske arbeid og prosjektet omfatter ikke en revidering av hvorvidt enkeltelever får et forsvarlig tjenestetilbud.

3.3 Kilder til kriterier

- Barnehageloven
- Opplæringsloven
- Helse- og omsorgstjenesteloven
- Stortingsmeldinger
- Veiledningsmateriell fra Utdanningsdirektoratet
- Kommunenes egne retningslinjer/rutiner på området
- Annen faglitteratur på området

3.4 Metoder for innsamling av data

Det vil bli gjennomført intervjuer med ansatte med god kjennskap til oppvekstområdet og de reviderte temaene. Aktuelle ansatte til intervjuer vil være kommunedirektør, rektor, styrer, lærere, barnehageansatte og øvrige med opplæringsansvar. Det er viktig å innhente

opplysninger fra ansatte som har det daglige ansvaret for tidlig innsats, og dermed har kjennskap til styrker og svakheter i arbeidet. Det er aktuelt å gjennomføre intervjuene med de ansatte i barnehage og skole som gruppeintervju. Et gruppeintervju med de ansatte kan gi muligheten til å se hvordan de ansatte som gruppe ser på temaet og eventuelt få fram ulike synspunkter. Leder og ansatte innenfor helsestasjon- og skolehelsetjeneste og PPT vil være aktuelle intervjuobjekter. Kommunen deltar også i regionalt skolefaglig ressurscenter (RSR) som består av skolefaglige rådgivere. Disse vil også være aktuelle å intervju.

Revisor vil innhente dokumentasjon fra kommunen for å besvare problemstillingene. Aktuell dokumentasjon kan være planer, prosedyrer og andre rutiner knyttet til temaene. Dokumentgjennomgang er en god metode for å finne frem til opplysninger som er nødvendige og relevante for kommunal oppgaveløsning og forvaltning. Det offentlige har i enkelte tilfeller plikt til å dokumentere sitt arbeid og sin regeletterlevelse.

Trondheim, 18. november 2022

Hanne Marit Ulseth Bjerkan

Oppdragsansvarlig revisor

KILDER

- Opplæringsloven
- Barnehageloven
- Helse- og omsorgstjenesteloven
- Meld. St. 6 (2019-2020) Tett på – tidlig innsats og inkluderende fellesskap i barnehage, skole og SFO
- Statped – statlig spesialpedagogisk tjeneste
- Utdanningsdirektoratet sin hjemmeside

Revisjon

Hovedkontor: Brugata 2, Steinkjer

Tlf. 907 30 300 - www.revisjonmidtnorge.no

signer

Signers:

<i>Name</i>	<i>Method</i>	<i>Date</i>
Bjerkan, Hanne M Ulseth	BANKID_MOBILE	2022-11-18 11:00

This document package contains:

- Closing page (this page)
- The original document(s)
- The electronic signatures. These are not visible in the document, but are electronically integrated.

This file is sealed with a digital signature. The seal is a guarantee for the authenticity of the document.

Til kontrollutvalget i Bindal kommune

Sandnessjøen 24.08.2023

Saksbehandler:
Sekretariatsleder
Tobias Langseth

SAK 10/2023: BUDSJETT FOR KONTROLLARBEIDET I KOMMUNEN

Innledning og bakgrunn

Utgangspunktet for saken er at det innen årsskiftet skal fastsettes et driftsbudsjett for kommunens samlede virksomhet.

Kontrollutvalget skal føre løpende kontroll med kommunens virksomhet på kommunestyrets vegne. Jf. kommunelovens § 23-1 første ledd. Kontrollutvalget har i denne forbindelse flere lovpålagte oppgaver. Jf. her kommuneloven kapittel 23 samt forskrift om kontrollutvalg og revisjon. Kommunestyret har selv det øverste kontrollansvaret. Jf. kommunelovens § 22-1 første ledd.

For å gi kontrollutvalget gode arbeidsbetingelser, må det stilles nødvendige ressurser til disposisjon. Kommunestyret skal vedta et samlet budsjett for kontrollarbeidet i kommunen.

Ressursbehovet i første rekke knyttet til:

- ① Kontrollutvalgets egenaktivitet
- ② Kjøp av revisjonstjenester
- ③ Kjøp av sekretariatsbistand
- ④ Andre særskilte kostnader [dersom aktuelt]

Jf. departementets høringsnotat om ny kontrollutvalgs- og revisjonsforskrift punkt 2.2.2 første avsnitt fra januar 2019, hvor dette er nærmere omtalt.

Kontrollutvalgets oppgaver og rolle

Det følger av § 2 i forskrift om kontrollutvalg og revisjon at:

Kontrollutvalget skal utarbeide forslag til budsjett for kontrollarbeidet i kommunen eller fylkeskommunen. Forslaget skal følge innstillingen til årsbudsjettet etter kommuneloven § 14-3 tredje ledd til kommunestyret eller fylkestinget.

Det er viktig at utvalgets forslag følger budsjettsaken uendret helt frem til behandling og vedtak i kommunestyret. Bakgrunnen for at kontrollutvalgets budsjettforslag står i en særstilling, er at utvalget skal utføre sitt arbeid uavhengig av de organene som utvalget skal føre kontroll med.

Representantskapet har normalt sett budsjettmyndighet dersom enheten er organisert som et kommunalt oppgavefelleskap, og årsmøtet ved organisering som samvirkeforetak. Kontrollutvalgets forslag til budsjett for kontrollarbeidet vil normalt sett måtte bygge enten på de budsjettvedtak som allerede er fattet i enheter hvor kommunen deltar, eller i motsatt fall prognoser fra ledelsen.

Nærmere om budsjettelementene

Utgiftene knyttet til kontrollutvalgets egenaktivitet vil i hovedsak ha sammenheng med nødvendig møtevirksomhet og anbefalt deltakelse på kurs/konferanser. Kommunestyret fastsetter reglement og satser for møtegodtgjørelse/tapt arbeidsfortjeneste og refusjon av reisekostnader.

Når det gjelder revisjonsoppgavene, deltar kommunen i samvirkeforetaket Revisjon Midt-Norge. I følge § 6 i selskapets vedtekter fastsettes både årsbudsjett og økonomiplan av årsmøtet, etter forslag fra styret. Virksomhet organisert som samvirkeforetak er derfor i likhet med IKS indirekte underlagt folkevalgt styring i forretningsmessige forhold.

Videre deltar kommunen i et interkommunalt oppgavefelleskap om sekretariatsbistand [SE-KON]. Enheten fører særregnskap og det utarbeides særbudsjett for samarbeidstiltaket, jf. forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner mv. § 1-1 bokstav e.

Sekretariatets vurderinger

For kontrollutvalgets egenaktivitet foreslås det følgende økonomiske ramme:

KONTROLLUTVALGETS EGENAKTIVITET	Bindal
Fast godtgjørelse leder	0
Møtegodtgjørelse	9 000
Erstatning for tapt arbeidsfortjeneste	15 000
Arbeidsgiveravgift	459
Faglitteratur/tidsskrift	3 000
Bevertning	1 000
Kursavgifter og oppholdsutgifter	21 000
Reiseutgifter	15 000
Andre utgifter	1 000
TOTALT	65 459

Beløpene bygget på erfaring fra tidligere år, og i enkelte tilfeller innspill fra kommunens økonomiavdeling når det gjelder postene møtegodtgjørelse og erstatning for tapt arbeidsfortjeneste. For enkelhets skyld er postenes størrelse opprettholdt fra budsjett for 2023.

Revisjonshonoraret for 2024 kan ifølge opplysninger fra ledelsen i Revisjon Midt-Norge SA settes til kr 508.000, basert på økonomiplan vedtatt høsten 2022. Dersom det oppstår avvik i forhold årsmøtets endelige budsjettvedtak, vil RMN sørge for å kommunisere dette til kommunene.

Antatt kostnadsandel i samarbeidstiltaket for sekretariatsbistand vil være kr 75.424, basert på administrasjonens forslag til budsjettvedtak – som forventes behandlet av representantskapet i møte 05.09.2023. Eventuelle vesentlige avvik vil bli kommunisert til deltakerkommunene.

Det budsjetteres ikke med kostnader knyttet til særskilte kontrolltiltak så lenge det ikke foreligger konkrete planer. Skulle det senere oppstå slike behov, må det derfor fremmes en sak om budsjettregulering fra kontrollutvalgets side.

Oppsummering og avslutning

Den totale økonomiske rammen for kontrollarbeidet i kommunen settes til:

BINDAL	B 2024	B 2023	Endring kr	Endring %
Kontrollutvalgets egenaktivitet	65 459	65 459	0	0,0 %
Kjøp av revisjonstjenester	508 000	493 000	15 000	3,0 %
Kjøp av sekretariatsbistand	75 424	77 766	-2 342	-3,0 %
Andre særskilte kostnader	0	0	0	0,0 %
TOTALT	648 883	636 225	12 658	2,0 %
Folketall pr. 1. januar 2023/2022	1 391	1 406	-15	-1,1 %
Kr pr. innbygger	466	453	14	3,1 %

Til sammenlikning [Kilde: SSB/KOSTRA, funksjon 100 kontroll og revisjon]:

R 2022	BINDAL	EKG15
Andel av totale utgifter	0,3	0,5
Beløp pr. innbygger	474	792

Forslag til vedtak:

Kontrollutvalgets forslag til budsjett for kontrollarbeidet i kommunen settes i tråd med saksfremlegget til en forventet utgift på kr 648.883.

Beløpet gir en nominell økning på 2,0 % sammenliknet med budsjett for 2023.

Kontrollutvalgets forslag skal følge budsjettsaken [uendret] frem til behandling og vedtak i kommunestyret. Jf. forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 2.

Vedlegg –

1: Høringsnotat ny kontrollutvalgs- og revisjonsforskrift

[horingsnotat kontrollutvalgs og revisjonsforskriften.pdf \(regjeringen.no\)](https://www.regjeringen.no/horingsnotat_kontrollutvalgs_og_revisjonsforskriften.pdf)

Til kontrollutvalget i Bindal kommune

Sandnessjøen 24.08.2023

Saksbehandler:
Sekretariatsleder
Tobias Langseth

SAK 11/2023: UTTAELSE FORENKLET ETTERLEVELSESKONTROLL

Innledning og bakgrunn

Det følger av kommuneloven § 24-9 at det på årlig basis skal gjennomføres forenklet etterlevelseskontroll med økonomiforvaltningen i kommunen. Dette er definert som en revisjonsoppgave, og revisor rapporterer resultatet av arbeidet til kommunens kontrollutvalg i form av en skriftlig uttalelse. Tilsvarende bestemmelse finnes ikke i kommuneloven lov 25. september 1992 nr. 107 om kommuner og fylkeskommuner – som den nye loven avløste.

24-9. Forenklet etterlevelseskontroll med økonomi- forvaltningen

Regnskapsrevisor skal se etter om kommunens eller fylkeskommunens økonomiforvaltning i hovedsak foregår i samsvar med bestemmelser og vedtak.

Revisor skal basere oppgaven på en risiko- og vesentlighetsvurdering, som skal legges fram for kontrollutvalget. Revisor skal innhente tilstrekkelig informasjon til å vurdere om det foreligger brudd på lover, forskrifter eller vedtak, der bruddet er av vesentlig betydning for økonomiforvaltningen.

Revisor skal senest 30. juni avgi en skriftlig uttalelse til kontrollutvalget, med kopi til kommunedirektøren, om resultatet av kontrollen.

DnR og NKRF har i samarbeid utarbeidet en standard, som er gjort gjeldende som god kommunal revisjonsskikk gjennom styrevedtak i NKRF 11. mars 2020:

<https://www.nkrf.no/rsk-301-forenklet-etterlevelseskontroll-med-okonomiforvaltningen>

Nærmere om formål og begrunnelse, se lovforarbeidene 26.2.3.4 Kontroll med økonomiforvaltningen [NOU] og 25.2.2.3 Kontroll med økonomiforvaltningen [lovproposisjon]:

<https://www.regjeringen.no/contentassets/9da72a7f8f38486e81509be0b2f4818b/no/pdfs/nou201620160004000dddpdfs.pdf>

<https://www.regjeringen.no/contentassets/f0964c05be1d4fefb54267e9255bb921/no/pdfs/prp201720180046000dddpdfs.pdf>

Kommunal- og distriktsdepartementet har dessuten i en uttalelse vurdert hva som ligger innenfor revisors oppgave med forenklet etterlevelseskontroll med økonomiforvaltningen etter kommuneloven § 24-9:

[Forenklet etterlevelseskontroll med økonomiforvaltningen – avgrensning - NKRF](#)

Kontrollutvalgets oppgaver og rolle

Kontrollutvalget skal føre løpende kontroll med kommunens virksomhet på kommunestyrets vegne. Jf. kommuneloven § 23-1 første ledd. Kontrollutvalget har i denne forbindelse flere lovpålagte oppgaver. Jf. her kommuneloven kapittel 23 samt forskrift om kontrollutvalg og revisjon. Kommunestyret har selv det øverste kontrollansvaret. Jf. kommunelovens § 22-1 første ledd.

Det følger av kommuneloven § 23-5 at kontrollutvalget skal rapportere resultatene av sitt arbeid til kommunestyret. Kontrollutvalgets behandling av revisors uttalelse om resultatet av den forenklede etterlevelseskontrollen har imidlertid så langt ikke vært gjenstand for særskilt regulering verken i lov eller forskrift, i motsetning når det gjelder forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll. Dette innebærer at det er opp til kontrollutvalgets skjønn om rapportering til kommunestyret er nødvendig. Kontrollutvalget er et autonomt folkevalgt kontrollorgan, og vurderer som hovedregel selv hvordan saker skal behandles – i den grad behandlingsformen ikke er fastsatt. Skulle rapportering til kommunestyret fremstå som aktuelt, vil dette uansett utløse et krav om at kommunedirektøren gis anledning til å uttale seg **før** kontrollutvalget behandler saken. I praksis gjerne ved at sekretariatet forelegger saken for kommunedirektøren som en del av sin saksforberedelse.

Sekretariatets vurderinger

Årets kontroll dreier seg om etterlevelse av kommunelovens internkontrollbestemmelser, nærmere bestemt kapittel 25. Det er etablert kriterier for vurderingen, og disse fremgår av revisors uttalelse. Det er naturlig at kommunens kontrollutvalg gir uttrykk for sine vurderinger i form av egne kommentarer eller merknader, spesielt i den grad revisor har avgitt en såkalt modifisert uttalelse. Jf. i denne forbindelse bestemmelsen i kommuneloven § 23-2 første ledd bokstav b [utvalget skal påse at det føres kontroll med at den økonomiske forvaltningen foregår i samsvar med gjeldende bestemmelser og vedtak].

Av kommuneloven § 23-5 fremgår:

§ 23-5. Rapportering til kommunestyret eller fylkestinget

Kontrollutvalget skal rapportere resultatene av sitt arbeid til kommunestyret eller fylkestinget. I saker som skal oversendes til kommunestyret eller fylkestinget, skal kommunedirektøren gis anledning til å uttale seg før kontrollutvalget behandler saken.

Revisors uttalelse har konklusjon med modifikasjon. Basert på de utførte handlingene og innhentede bevis har revisor ut fra forhold omtalt i «Grunnlag for konklusjon med modifikasjon» grunn til å anta at Bindal kommune i det alt vesentlige ikke etterlever bestemmelsene i kommunelovens § 25-1 for valgte kriterier. Jf. vedlagte uttalelse samt nummerert brev. Det anses å være tilstrekkelig at kontrollutvalget gir en skriftlig tilbakemelding til kommunedirektøren, gjennom særutskrift av vedtaket som blir fattet.

Oppsummering og avslutning

Etterlevelseskontrollen er basert på en risiko- og vesentlighetsvurdering. Både resultatene av kontrollen, og de forbedringstiltak som kommunen eventuelt iverksetter i ettertid som følge av kontrollen, vil kunne ha betydning for vurdering av feilrisiko knyttet til økonomiforvaltningen. Det vises i denne forbindelse til kommuneloven § 24-7 fjerde ledd, hvor det fremgår at revisor årlig skal gi en skriftlig oppsummering til kontrollutvalget om forhold som er påpekt etter bestemmelsens første ledd, men som ikke er rettet opp eller tilstrekkelig fulgt opp av kommunen.

Forslag til vedtak:

Kontrollutvalget har hatt skriftlig uttalelse om resultatet av forenklet etterlevels kontroll etter kommuneloven § 24-9 for regnskapsåret 2022 til behandling. Kontrollen dreier seg om etterlevelse av kommunelovens internkontrollbestemmelser, og revisors attestasjonsuttalelse er avgitt 27.06.2023. I tillegg til selve uttalelsen, har regnskapsrevisor og kommunedirektør supplert utvalget med muntlig informasjon om eventuelle problemstillinger under gjennomgangen i utvalgets møte 18.09.2023.

I denne sammenheng uttaler kontrollutvalget følgende:

Kontrollutvalget konstaterer at det er avgitt en modifisert uttalelse. Kontrollutvalget forutsetter at kommunens administrasjon følger opp årets etterlevels kontroll, og iverksetter formålstjenlige forbedringstiltak. Kontrollutvalget tillater seg samtidig å foreslå at administrasjonen i samråd med ordfører vurderer behovet for å gjøre kommunestyret spesielt oppmerksom på kravene til internkontroll etter reglene i kommunelovens kapittel 25.

Kontrollutvalget har ingen ytterligere kommentarer eller merknader i tilknytning til revisors uttalelse.

Kommunedirektøren gis tilbakemelding fra utvalgets behandling gjennom særutskrift av vedtaket.

Vedlegg –

- 1: Attestasjonsuttalelse avgitt av Revisjon Midt-Norge 27.06.2023
- 2: Nummerert brev # 1 datert 27.06.2023

Appendiks 1 – Kommunelovens internkontrollbestemmelser

Kapittel 25. Internkontroll

§ 25-1. Internkontroll i kommunen og fylkeskommunen

Kommuner og fylkeskommuner skal ha internkontroll med administrasjonens virksomhet for å sikre at lover og forskrifter følges. Kommunedirektøren i kommunen og fylkeskommunen er ansvarlig for internkontrollen.

Internkontrollen skal være systematisk og tilpasses virksomhetens størrelse, egenart, aktiviteter og risikoforhold.

Ved internkontroll etter denne paragrafen skal kommunedirektøren

- a. utarbeide en beskrivelse av virksomhetens hovedoppgaver, mål og organisering
- b. ha nødvendige rutiner og prosedyrer
- c. avdekke og følge opp avvik og risiko for avvik
- d. dokumentere internkontrollen i den formen og det omfanget som er nødvendig
- e. evaluere og ved behov forbedre skriftlige prosedyrer og andre tiltak for internkontroll.

§ 25-2. Rapportering til kommunestyret og fylkestinget om internkontroll og statlig tilsyn

Kommunedirektøren skal rapportere til kommunestyret og fylkestinget om internkontroll og om resultater fra statlig tilsyn minst én gang i året.

Appendiks 2 – Utdrag fra kommuneloven

§ 24-9. Forenklet etterlevelseskontroll med økonomi- forvaltningen

Regnskapsrevisor skal se etter om kommunens eller fylkeskommunens økonomiforvaltning i hovedsak foregår i samsvar med bestemmelser og vedtak.

Revisor skal basere oppgaven på en risiko- og vesentlighetsvurdering, som skal legges fram for kontrollutvalget. Revisor skal innhente tilstrekkelig informasjon til å vurdere om det foreligger brudd på lover, forskrifter eller vedtak, der bruddet er av vesentlig betydning for økonomiforvaltningen.

Revisor skal senest 30. juni avgi en skriftlig uttalelse til kontrollutvalget, med kopi til kommunedirektøren, om resultatet av kontrollen.

§ 24-7. Skriftlige påpekninger fra regnskapsrevisor

Revisor skal gi skriftlige meldinger om

- a. vesentlige feil som kan føre til at årsregnskapet ikke gir riktig informasjon
- b. vesentlige mangler ved registrering og dokumentasjon av regnskapsopplysninger
- c. vesentlige mangler ved den økonomiske internkontrollen
- d. manglende eller mangelfull redegjørelse i årsberetningen for vesentlige budsjettavvik
- e. enhver mislighet
- f. hvorfor han eller hun ikke har skrevet under på oppgaver som kommunen eller fylkeskommunen skal sende til offentlige myndigheter, og som revisor etter lov eller forskrift skal bekrefte
- g. hvorfor han eller hun sier fra seg revisjonsoppdraget.

Meldinger som nevnt i første ledd skal sendes i nummerte brev til kontrollutvalget, med kopi til kommunedirektøren.

Hvis revisor avdekker eller på annen måte blir kjent med misligheter, skal han eller hun straks melde fra om det etter første ledd bokstav e. Når saksforholdet er nærmere klarlagt, skal revisor sende et nytt brev til kontrollutvalget, med kopi til kommunedirektøren.

Revisor skal årlig gi en skriftlig oppsummering til kontrollutvalget om forhold som er tatt opp etter første ledd, men som ikke er rettet opp eller som ikke er tilstrekkelig fulgt opp.

Uttalelse forenklet etterlevelse Bindal kommune 2022

Dokumentet er signert digitalt av følgende undertegnere:

- HEIDI ANITA GALGUFTEN, signert 27.06.2023 med ID-Porten: BankID Mobil

Det signerte dokumentet inneholder

- En forside med informasjon om signaturene
- Alle originaldokumenter med signaturer på hver side
- Digitale signaturer

Dokumentet er forseglet av Posten Norge

Signeringen er gjort med digital signering levert av Posten Norge AS. Posten garanterer for autentisiteten og forseglingen av dette dokumentet.

Slik ser du at signaturene er gyldig

Hvis du åpner dette dokumentet i Adobe Reader, skal det stå øverst at dokumentet er sertifisert av Posten Norge AS. Dette garanterer at innholdet i dokumentet ikke er endret etter signering.

Til kontrollutvalget i
Bindal kommune

Revisjon Midt-Norge SA
Brugata 2
7715 Steinkjer

Org nr: 919 902 310 mva
Bank: 4270 18 38658

M post@revisjonmidt norge.no
T +47 907 30 300

Uavhengig revisors attestasjonsuttalelse om etterlevelse av bestemmelser og vedtak for økonomiforvaltningen.

Vi har utført et attestasjonsoppdrag som skal gi moderat sikkerhet, i forbindelse med Bindal kommunes etterlevelse av bestemmelser og vedtak for økonomiforvaltningen på følgende områder:

Vi har i vår risiko- og vesentlighetsvurdering kommet frem til at vi for 2022 foretar kontroll på etterlevelse av kapittel 25 Internkontroll i kommuneloven.

Valgte kriterier

- 1) Internkontroll
 - a. Hvordan sikrer og kontrollerer kommunedirektøren at internkontrollrutiner blir fulgt i de ulike enheter i kommunen?
 - b. Har kommunedirektøren en beskrivelse av vurdering som sikrer at internkontrollen er tilpasset kommunens/områdetets størrelse, egenart og risikoforhold?
 - c. Har kommunedirektøren rutiner for å følge opp avvik som avdekkes i internkontrollen, evaluering og ved behov forbedre skriftlige prosedyrer og andre tiltak for internkontroll?
- 2) Rapportering
 - a. Hvordan og hvor detaljert rapporteres det om internkontroll og om resultater fra statlige tilsyn til kommunestyret?
 - b. Hvor ofte rapporteres det?

Ledelsens ansvar for etterlevelse av bestemmelser og vedtak for økonomiforvaltningen

Kommunedirektøren er ansvarlig for å etablere administrative rutiner som sørger for at økonomiforvaltningen utøves i tråd med bestemmelser og vedtak, og at økonomiforvaltningen er gjenstand for betryggende kontroll.

Vår uavhengighet og kvalitetskontroll

Vi har utført oppdraget i samsvar med etiske retningslinjer for revisjonsselskapet, som inneholder uavhengighetskrav og andre krav basert på grunnleggende prinsipper om integritet, objektivitet, faglig kompetanse og tilbørlig aktsomhet, fortrolighet og profesjonell opptreden.

I samsvar med internasjonal standard for kvalitetskontroll (ISQC 1 Kvalitetskontroll for revisjonsfirmaer som utfører revisjon og forenklet revisorkontroll av regnskaper samt andre attestasjonsoppdrag og beslektede tjenester) har Revisjon Midt-Norge SA et tilstrekkelig kvalitetskontrollsystem, herunder dokumenterte retningslinjer og rutiner for etterlevelse av etiske krav, faglige standarder og krav i gjeldende lovgivning og annen regulering.

Våre oppgaver og plikter

Vår oppgave er å avgi en uttalelse om etterlevelse av bestemmelser og vedtak for økonomiforvaltningen på grunnlag av bevisene vi har hentet inn. Vi har utført vårt attestasjonsoppdrag med moderat sikkerhet i samsvar med kommunelovens regler og RSK 301 Forenklet etterlevelseskontroll med økonomiforvaltningen. Standarden krever at vi planlegger og gjennomfører oppdraget for å oppnå

moderat sikkerhet for hvorvidt det foreligger vesentlige feil eller mangler ved etterlevelse av bestemmelser og vedtak i kommunens økonomiforvaltning på det området vi har foretatt forenklet etterlevelseskontroll.

Vi baserer oppgaven på en risiko- og vesentlighetsvurdering som er lagt frem for kontrollutvalget.

Utføring av et attestasjonsoppdrag som skal gi moderat sikkerhet i henhold til RSK 301, innebærer å utføre handlinger for å innhente bevis for at bestemmelser og vedtak for økonomiforvaltningen etterleves. Typen, tidspunktet for og omfanget av de valgte handlingene er gjenstand for revisors skjønn. Moderat sikkerhet har klart lavere sikkerhetsgrad enn betryggende sikkerhet, og vi gir derfor ikke uttrykk for samme nivå av sikkerhet som i en revisjonsberetning.

Vi mener at vi har innhentet tilstrekkelig og hensiktsmessig bevis som grunnlag for vår konklusjon.

Grunnlag for konklusjon med modifikasjon

Punkt 1) I tilbakemelding fra kommunedirektør vises det til mye god praksis for gjennomføring av internkontroll ute i enhetene. Kommunen benytter seg av Compilo som sitt internkontroll- og kvalitetssystem. I dokumentmodulen finner ansatte reglement, retningslinjer, prosedyrer og skjema både på overordnet og avdelingsnivå. Det er også utarbeidet prosedyrer for bruk av Compilo.

Avvik i den økonomiske internkontrollen har vi ikke fått inntrykk av rapporteres i Compilo. Vi ser at økonomisk status rapporteres gjennom tertialrapportene.

I tilbakemeldingsbrevet bekrefter kommunedirektøren at det mangler en beskrivelse av vurdering som sikrer at internkontrollen er tilpasset kommunens størrelse, egenart og risikoforhold. Det jobbes det med i 2023.

Kommunedirektøren viser til igangsatt utviklingsprosjekt i prosessledelse i 2023 for 10 ledere i kommunens lederforum. Utviklingen av nytt internkontrollsystem er læringsmotoren.

Kriterier i punkt 1) anses i det vesentlige ikke etterlevd.

Punkt 2) Kommunen rapporterer årlig til kommunestyret både med hensyn til internkontroll og resultater fra statlige tilsyn. Rapportering til kommunestyre i 2022 er foretatt i KS 87/22.

Kriterier i punkt 2 anses i det vesentlige etterlevd.

Konklusjon med modifikasjon

Basert på de utførte handlingene og innhentede bevis har vi ut fra forhold omtalt i «Grunnlag for konklusjon med modifikasjon» grunn til å anta at Bindal kommune i det alt vesentlige ikke etterlever bestemmelsene i kommunelovens § 25-1 for valgte kriterier.

Denne uttalelsen er utelukkende utarbeidet for å gi kontrollutvalget et bedre grunnlag for å ivareta sitt påseansvar med økonomiforvaltningen og til Bindal kommunes informasjon, og er ikke nødvendigvis egnet til andre formål.

Namsos, 27. juni 2023

Heidi Galguften
statsautorisert revisor
oppdragsansvarlig revisor

Nr brev 1 til KU- Bindal kommune 2022

Dokumentet er signert digitalt av følgende undertegnere:

- HEIDI ANITA GALGUFTEN, signert 28.06.2023 med ID-Porten: BankID Mobil

Det signerte dokumentet inneholder

- En forside med informasjon om signaturene
- Alle originaldokumenter med signaturer på hver side
- Digitale signaturer

Dokumentet er forseglet av Posten Norge

Signeringen er gjort med digital signering levert av Posten Norge AS. Posten garanterer for autentisiteten og forseglingen av dette dokumentet.

Slik ser du at signaturene er gyldig

Hvis du åpner dette dokumentet i Adobe Reader, skal det stå øverst at dokumentet er sertifisert av Posten Norge AS. Dette garanterer at innholdet i dokumentet ikke er endret etter signering.

Kontrollutvalget i Bindal kommune

Kontaktperson:
Heidi Galguften

Dato og referanse:
27.06.2023

Revisjon Midt-Norge SA
Brugata 2
7715 Steinkjer

Besøksadresse:
Brugata 2
7715 Steinkjer

Org nr: 919 902 310 mva
Bank: 4270 18 38658

M post@revisjonmidtnorge.no
T +47 907 30 300

Brev nr. 1

Modifisert uttalelse vedrørende forenklet etterlevelse med økonomiforvaltningen

Vi har avgitt en modifisert uttalelse som er begrunnet i at kriterier i punkt 1) anses i det vesentlige ikke etterlevd.

Kriterier i punkt 2 anses i det vesentlige etterlevd.

Det henvises til uttalelsen med hensyn til hva de gitte kriterier omfatter.

På den bakgrunn er således følgende konklusjon gitt:

Konklusjon med modifikasjon

Basert på de utførte handlingene og innhentede bevis har vi ut fra forhold omtalt i «Grunnlag for konklusjon med modifikasjon» grunn til å anta at Bindal kommune i det alt vesentlige ikke etterlever bestemmelsene i kommunelovens § 25-1 for valgte kriterier.

Med vennlig hilsen

Heidi Galguften
Statsautorisert revisor
Oppdragsansvarlig revisor

Kopi:
Kommunedirektøren

